

Dofinansowane przez
Unię Europejską

1/27

UMIEJĘTNOŚCI MIĘKKIE

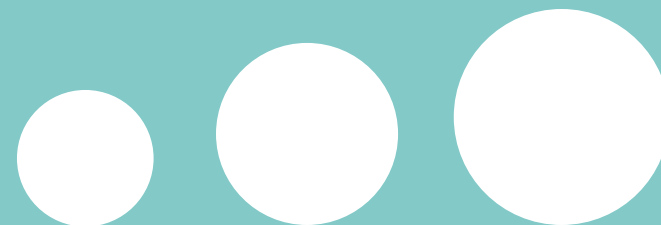
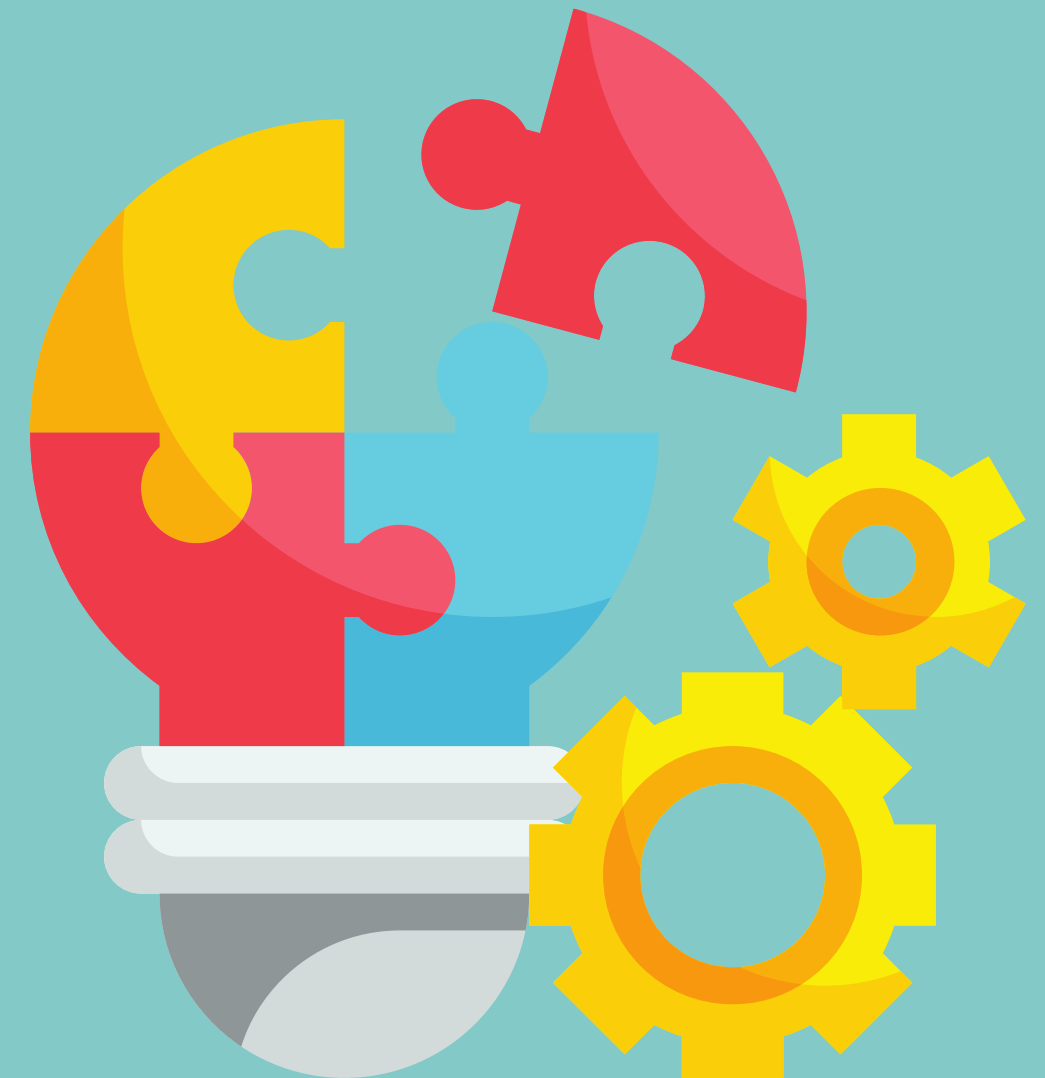

Umiejętności miękkie na rzecz zatrudnienia
młodzieży

**SOFT SKILLS
FOR YOUTH
EMPLOYMENT**

2022-1-TR01-KA220-YOU-000087078

**ROZWIĄZYWANIE
PROBLEMÓW**

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW

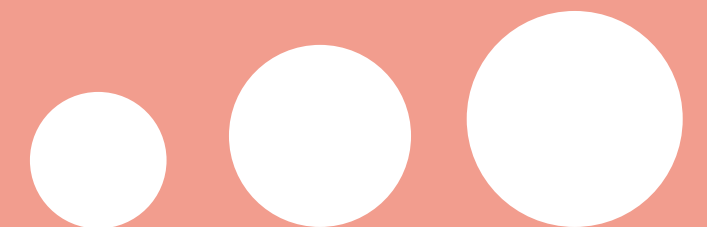
2,0
godziny

indywidualnie lub w
grupie

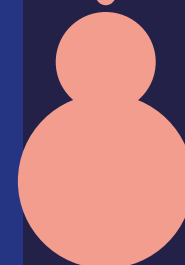
- Duże arkusze papieru
- Papier A4
- Znaczniki

CEL SZKOLENIA

- Poznanie etapów rozwiązywania problemów,
- Samoświadomość własnego podejścia do rozwiązywania problemów

KROK 1 - DRZEWO DECYZYJNE (10-15 MINUT)

Drzewo decyzyjne to narzędzie wspomagające podejmowanie decyzji, które wykorzystuje drzewiasty model opcji i ich prawdopodobnych skutków. Ten algorytm uczenia maszynowego jest popularny w zadaniach obejmujących zarówno regresję, jak i klasyfikację. Drzewa decyzyjne pomagają w ustrukturyzowanej i metodycznej wizualizacji i procesie podejmowania decyzji poprzez modelowanie opcji w oparciu o charakterystykę danych i ich możliwe wyniki.

Jest to podstawowe wyjaśnienie działania drzewa decyzyjnego:

Węzeł: Każdy węzeł w drzewie odzwierciedla ocenę lub test pewnej cechy (atrybutu). Gałęzie łączą węzły ze sobą.

Gałąź: Każda gałąź wskazuje na kolejny węzeł w drzewie i oznacza wynik wyboru lub eksperymentu.

Liść: Ostateczny wybór lub wynik jest reprezentowany przez końcowe węzły drzewa, zwane również liśćmi.

KROK 1 - DRZEWO DECYZYJNE - (10-15 MINUT)

5/27

Podział to proces dzielenia węzła na mniejsze węzły zgodnie z określoną właściwością. Aby dokonać selekcji, należy wybrać cechę, która dostarcza najwięcej informacji.

Kryterium decyzyjne to szczególna cecha używana w każdym węźle do informowania o wyborze. Kryterium decyzyjne może być wieloklasowe (z kilkoma możliwymi wynikami) lub binarne (tak/nie).

Ścieżka decyzyjna to sekwencja wyborów, które prowadzą do ostatecznego wyboru lub wyniku, reprezentowana przez ścieżkę biegnącą od węzła głównego do węzła liścia.

Tworzenie drzewa **decyzyjnego** obejmuje rekurencyjne dzielenie danych w zależności od cech, aż do spełnienia określonego kryterium zatrzymania. Celem jest zbudowanie drzewa, które dokładnie kategoryzuje lub prognozuje zmienną docelową.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zalety drzew decyzyjnych

- **Interpretowalność:** Drzewa decyzyjne są łatwe do zrozumienia i interpretacji, co czyni je cennym narzędziem do wizualizacji procesów decyzyjnych.
- **Nie jest wymagana normalizacja danych:** Drzewa decyzyjne mogą obsługiwać zarówno dane numeryczne, jak i kategoryczne bez potrzeby normalizacji danych.
- **Obsługa nieliniowości:** Mogą uchwycić nieliniowe relacje między cechami a zmienną docelową.

Wady drzew decyzyjnych

- **Przeuczenie:** Drzewa decyzyjne są podatne na nadmierne dopasowanie, zwłaszcza gdy drzewo jest zbyt złożone i zbyt dokładnie pasuje do danych uczących.
- **Niestabilność:** Niewielkie zmiany w danych mogą prowadzić do znacznych różnic w strukturze drzewa.
- **Stronniczość w kierunku klas dominujących:** W przypadku problemów z klasyfikacją, drzewa decyzyjne mogą być tendencyjne w kierunku klas z większą liczbą instancji.

KROK 2 - ZROZUMIENIE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW

Dofinansowane przez
Unię Europejską

7/27

Znalezienie skutecznych odpowiedzi na skomplikowane lub niejasne problemy wymaga analizy, która jest umiejętnością miękką w rozwiązywaniu problemów. W sferze osobistej, zawodowej i akademickiej, między innymi, jest to niezbędna umiejętność życiowa.

Silne umiejętności rozwiązywania problemów umożliwiają ludziom metodyczne podejście do problemów, wskazywanie ich źródeł i tworzenie kreatywnych i wykonalnych rozwiązań.

KROK 2 - ZROZUMIENIE

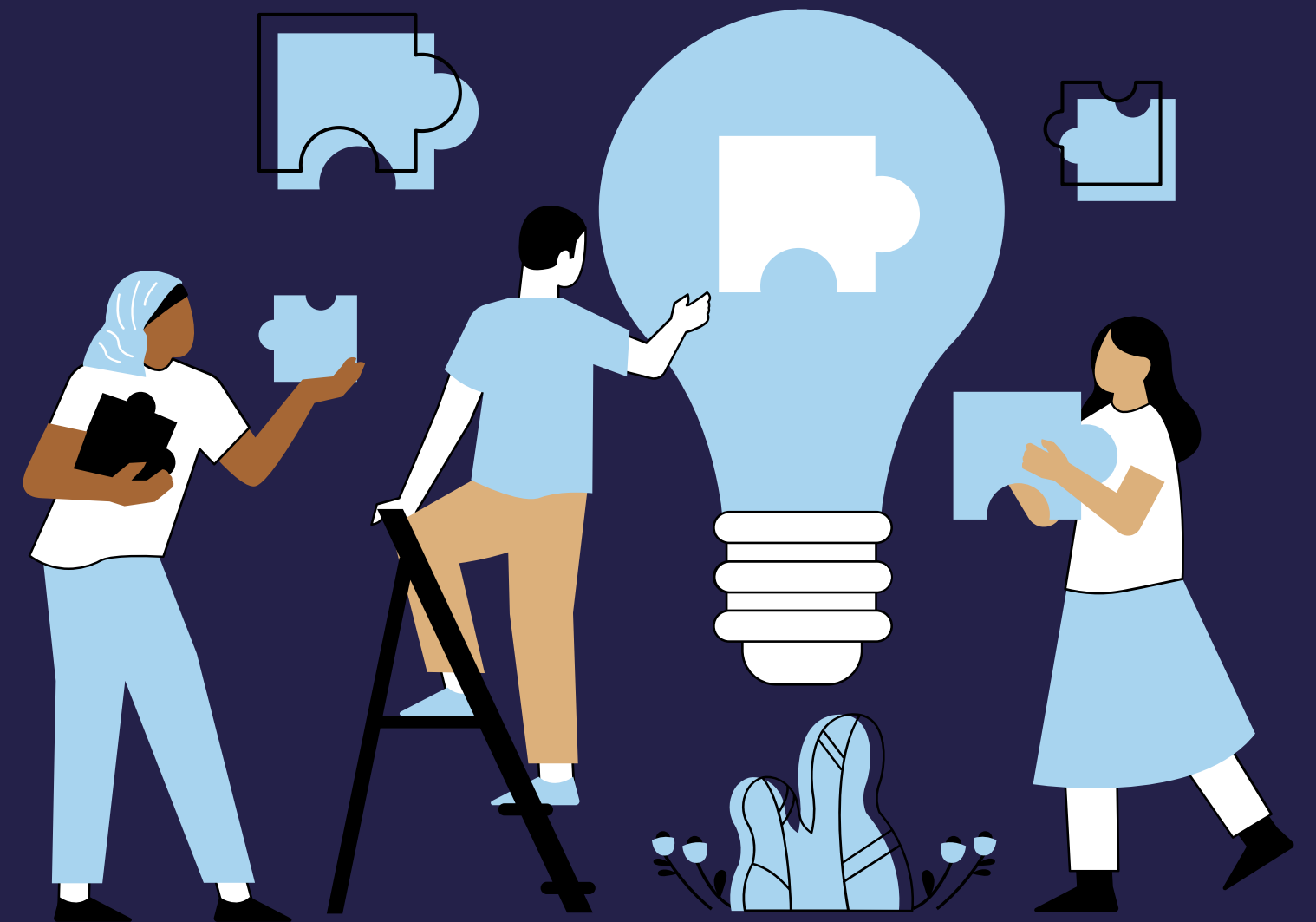
ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW (15 MINUT)

Dofinansowane przez
Unię Europejską

8/27

Umiejętności miękkie, takie jak rozwiązywanie problemów, są bardzo cenione w miejscu pracy, ponieważ pomagają w podejmowaniu decyzji, produktywności i poruszaniu się w dynamicznych i złożonych kontekstach. Jest to elastyczna i niezbędna umiejętność zarówno dla osobistego, jak i zawodowego sukcesu, ponieważ może być wykorzystywana w wielu różnych biznesach i zawodach. Silne umiejętności rozwiązywania problemów są wysoko cenione przez pracodawców, ponieważ zwiększają ogólną wydajność i kreatywność zespołu lub organizacji.

KLUCZOWE ELEMENTY ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

Dofinansowane przez
Unię Europejską

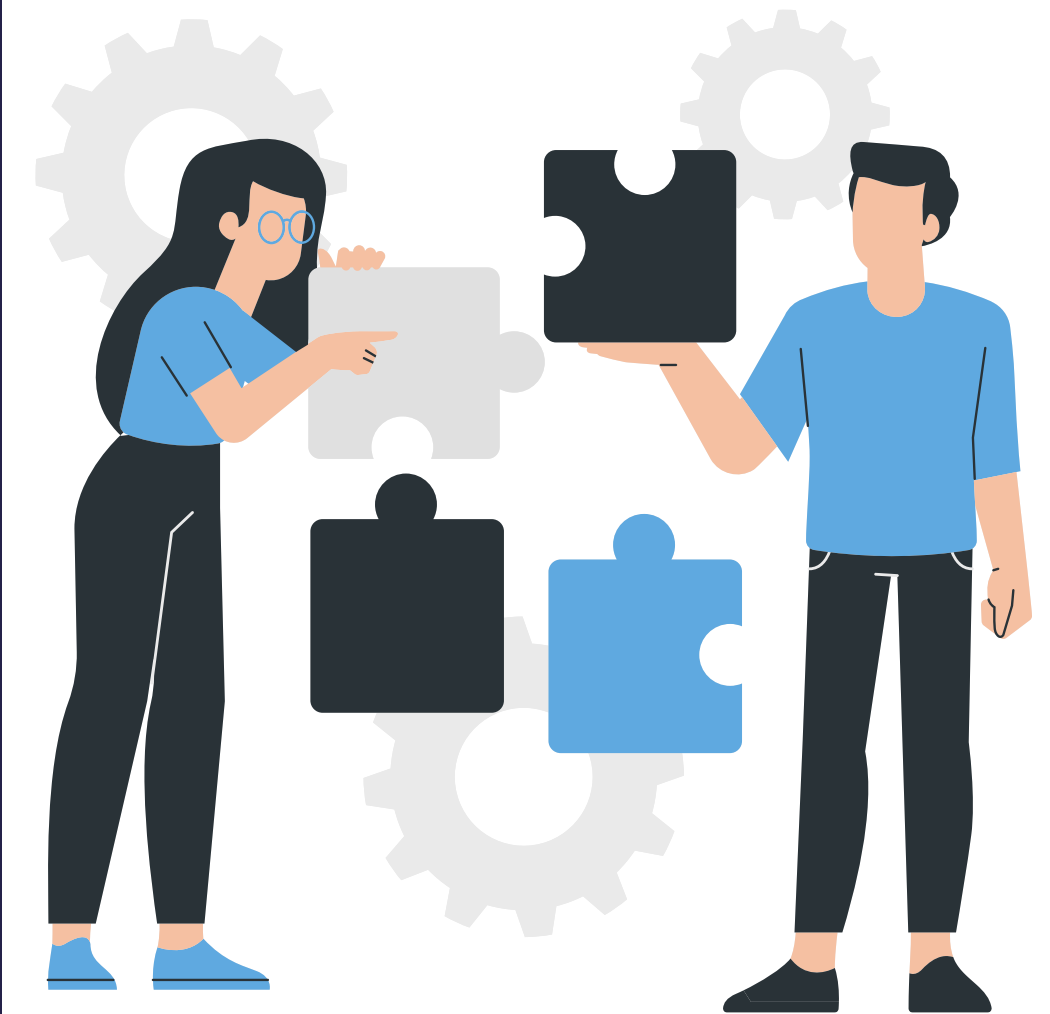
9/27

Myślenie analityczne to zdolność do dzielenia trudnych kwestii na mniejsze, łatwiejsze do opanowania elementy i przeprowadzania metodycznych analiz każdego z nich.

Krytyczne myślenie to proces obiektywnego analizowania danych, uwzględniania wielu punktów widzenia i wyciągania świadomych wniosków na podstawie posiadanych informacji.

Kreatywność - wymyślanie nowych koncepcji i nieszablonowe myślenie w celu tworzenia oryginalnych rozwiązań.

Niekonwencjonalne metody są często brane pod uwagę przy rozwiązywaniu kreatywnych problemów.

Kluczowe elementy rozwiązywania problemów

Dofinansowane przez
Unię Europejską

10/27

Skuteczne podejmowanie decyzji wymaga starannej analizy okoliczności, wyważenia zalet i wad różnych opcji oraz uwzględnienia wszelkich reperkusji.

Elastyczność to zdolność do szybkiej i łatwej zmiany kursu w odpowiedzi na nowe informacje lub nieprzewidziane trudności.

Współpraca - skuteczne rozwiązywanie problemów z innymi osobami w grupie. Wymaga to umiejętnego dialogu, uważnego słuchania i umiejętności korzystania z różnych punktów widzenia.

Kluczowe elementy rozwiązywania problemów

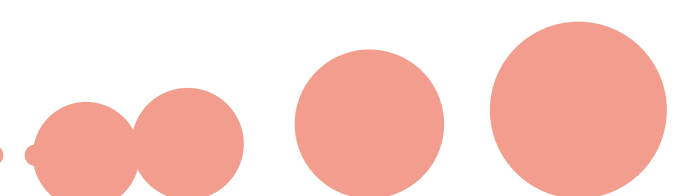
Odporność to zdolność do pokonywania przeszkód i rozczarowań, utrzymywania koncentracji na wykonywanym zadaniu i rozwijania się na błędach.

Zarządzanie czasem to umiejętność efektywnego przydzielania zasobów i czasu w celu szybkiego rozwiązywania problemów i dotrzymywania terminów.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

11/27

UMIEJĘTNOŚCI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

Opanowanie sztuki rozwiązywania problemów wymaga zwiększenia swojej zdolności do oceny okoliczności, rozpoznawania przeszkód i znajdowania praktycznych odpowiedzi. Poniżej przedstawiamy kilka metod, które pomogą Państwu poprawić umiejętność rozwiązywania problemów:

- Proszę zrozumieć problem
- Proszę zebrać informacje
- Określenie celów i zadań
- Burza mózgów Rozwiązania
- Ocena opcji
- Ustalanie priorytetów rozwiązań
- Podejmowanie decyzji
- Wdrożenie rozwiązania
- Monitorowanie i ocena
- Proszę zastanowić się nad wynikami
- Proszę szukać informacji zwrotnych
- Proszę uczyć się od innych
- Rozwijanie umiejętności analitycznych
- Proszę ćwiczyć konsekwentnie
- Proszę pozostać otwartym

BARIERY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW

Mimo że umiejętności rozwiązywania problemów są bardzo cenne, może istnieć wiele przeszkód, które uniemożliwiają komuś skuteczne radzenie sobie z trudnościami. Niektóre z tych przeszkód:

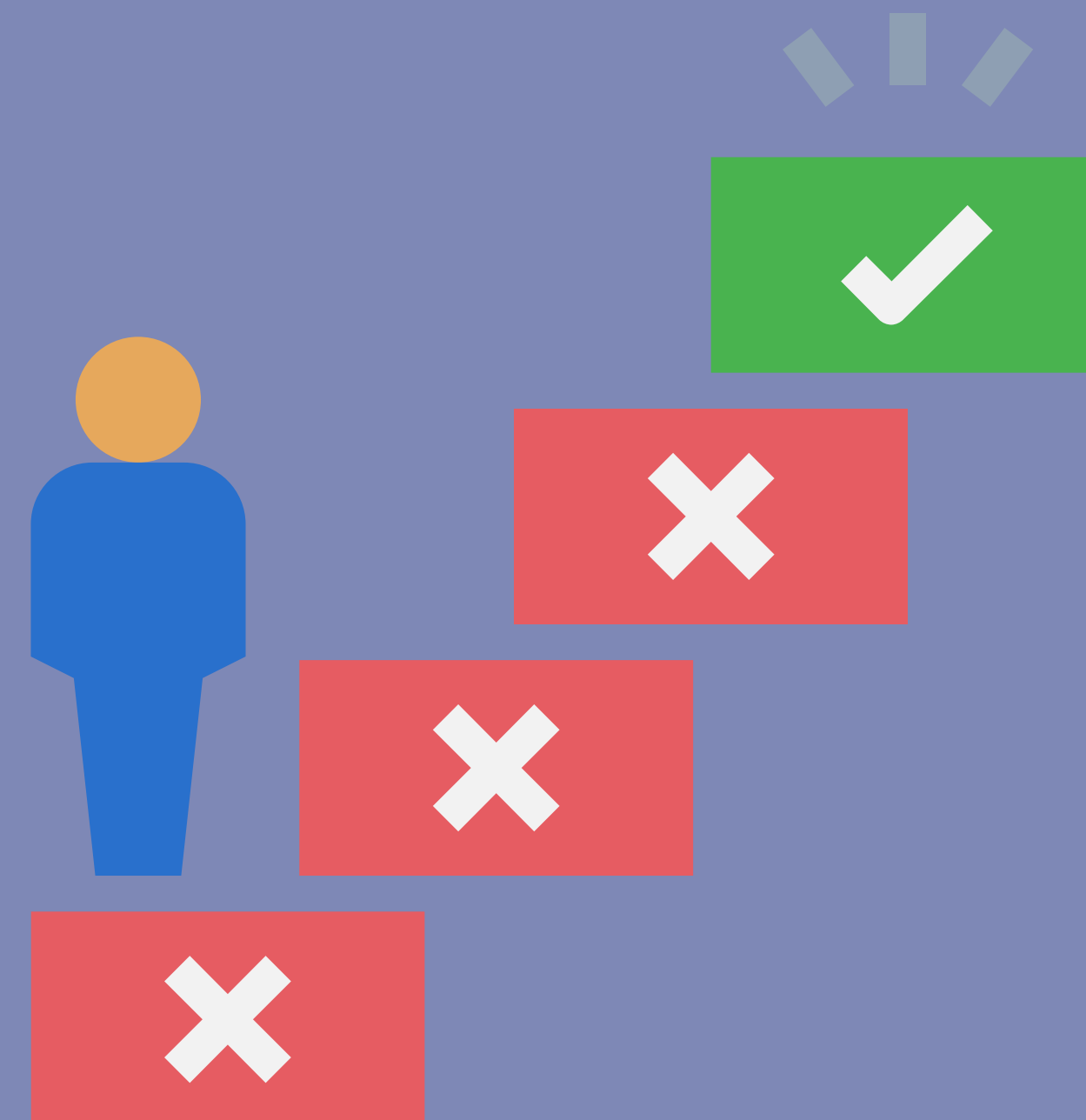
- Brak informacji – zdolność do rozwiązywania problemów może być utrudniona przez niekompletne lub błędne informacje. Trudno jest opracować skuteczne środki zaradcze, jeśli sytuacja nie jest dobrze zrozumiana.
- Blokady emocjonalne – nadmierne uczucie stresu, niepokoju lub strachu może zaburzać osąd i utrudniać rozumowanie. Reakcje emocjonalne mogą skutkować podejmowaniem pochopnych decyzji zamiast starannego rozwiązywania problemów.
- Utrwalony sposób myślenia – osoby z utrwalonym sposobem myślenia, który utrzymuje, że ich inteligencja i umiejętności są niezmiennie, mogą być mniej otwarte na uczenie się nowych rzeczy i dostosowywanie się do nowych sytuacji. Z drugiej strony, nastawienie na rozwój promuje ideę, że umiejętności można nabyć poprzez pracę i edukację.

BARIERY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW

- Nadmierne poleganie na wcześniejszych rozwiązaniach – nieefektywne rozwiązywanie problemów może wynikać ze zbyt dużego polegania na wcześniejszych rozwiązaniach bez uwzględnienia specyfiki obecnej sytuacji. Każda okoliczność może wymagać innej strategii.
- Uprzedzenia poznawcze – na postrzeganie i interpretację informacji przez ludzi mogą wpływać z góry przyjęte idee, założenia i uprzedzenia poznawcze, co może skutkować wypaczonym procesem decyzyjnym.
- Strach przed porażką – obawa przed popełnieniem błędu lub niemożnością rozwiązania problemu może tłumić oryginalne myślenie i badanie różnych strategii. Pokonanie tej przeszkody wymaga zaakceptowania porażki jako okazji do nauki.

BARIERY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW

- Myślenie grupowe – w kontekście grupowym ludzie mogą przedkładać konsensus nad krytyczne myślenie z powodu pragnienia harmonii lub jednolitości w grupie. Może to utrudniać oryginalne myślenie i prowadzić do gorszych rozwiązań.
- Bariery komunikacyjne – nieskuteczna komunikacja w zespole może uniemożliwić dzielenie się pomysłami i informacjami, co jest niezbędne do skutecznego rozwiązywania problemów. Brak jasności lub nieporozumienia mogą utrudniać współpracę.
- Stabilność – niezdolność do odkrywania innych punktów widzenia lub rozwiązań oraz nadmiernie nieelastyczny sposób myślenia mogą utrudniać dostosowanie się do zmieniających się warunków.
- Ograniczenia zasobów – proces rozwiązywania problemów może być utrudniony przez brak funduszy, czasu lub dostępu do niezbędnych zasobów. Gdy zasoby są ograniczone, ludzie mogą potrzebować innowacyjnych i praktycznych rozwiązań.

Wiele technik i narzędzi może wspierać rozwój umiejętności rozwiązywania problemów.

Mapowanie myśli: pomaga uporządkować myśli i przeprowadzić burzę mózgów na temat potencjalnych rozwiązań danego problemu.

Analiza SWOT: Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń może zapewnić ustrukturyzowane podejście do zrozumienia sytuacji i formułowania strategii.

Diagram rybiej ości (diagram Ishikawy lub diagram przyczynowo–skutkowy) pomaga zidentyfikować podstawowe przyczyny problemu poprzez podzielenie go na kategorie, takie jak ludzie, procesy, sprzęt i środowisko.

Matryca decyzyjna: Matryca decyzyjna to systematyczny sposób oceny i porównywania różnych opcji w oparciu o wcześniej zdefiniowane kryteria, pomagający w obiektywnym podejmowaniu decyzji.

PRZYDATNE NARZĘDZIA

Pięć powodów to technika polegająca na wielokrotnym zadawaniu pytania "dlaczego" w celu dotarcia do pierwotnej przyczyny problemu. Pomaga ona w odkrywaniu podstawowych kwestii i zrozumieniu łańcucha zdarzeń.

Analiza pola sił pomaga zidentyfikować i ocenić siły napędowe i hamujące w danej sytuacji, pomagając zrozumieć czynniki, które wspierają lub utrudniają osiągnięcie określonego celu.

Planowanie scenariuszy – wiele możliwych scenariuszy przyszłości pomaga przygotować się na niepewność i opracować elastyczne strategie.

TRIZ (Theory of Inventive Problem Solving) to systematyczne podejście do rozwiązywania problemów, które wykorzystuje zasady i wzorce w celu znalezienia innowacyjnych rozwiązań.

PRZYDATNE NARZĘDZIA

Odgrywanie ról – symulowanie rzeczywistych scenariuszy poprzez odgrywanie ról pozwala osobom ćwiczyć rozwiązywanie problemów w kontrolowanym środowisku, zwiększając ich umiejętności podejmowania decyzji.

Gry symulacyjne – interaktywne gry lub symulacje, które symulują scenariusze rozwiązywania problemów, mogą zapewnić osobom wolne od ryzyka środowisko do rozwijania i testowania swoich umiejętności.

Burza mózgów – zachęcanie do swobodnego generowania pomysłów bez krytyki pomaga w generowaniu szerokiej gamy potencjalnych rozwiązań problemu.
rozwiązania.

Filozofia Kaizen (ciągłe doskonalenie) kładzie nacisk na ciągłe doskonalenie, zachęcając jednostki do identyfikowania i wdrażania małych, stopniowych zmian w celu poprawy procesów i wyników.

Uczenie się na porażkach – refleksja nad przeszłymi porażkami i wyciąganie z nich wniosków jest potężnym narzędziem rozwoju osobistego i zawodowego. Porażka jest często odskocznią do sukcesu.

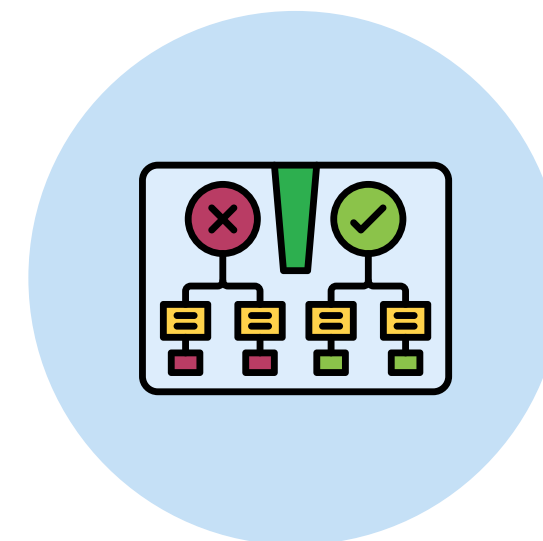
Design Thinking – podejście skoncentrowane na człowieku obejmuje empatię z użytkownikami, definiowanie problemów, wymyślanie rozwiązań, prototypowanie i testowanie. Sprzyja kreatywności i innowacyjności.

Kursy i warsztaty dotyczące rozwiązywania problemów – uczestnictwo w kursach lub warsztatach koncentrujących się na umiejętnościach rozwiązywania problemów może zapewnić ustrukturyzowaną naukę i możliwości praktycznej praktyki.

DZIAŁALNOŚĆ (TYLE CZASU, ILE PAN/PANI POTRZEBUJE)

Analiza SWOT
działanie 1

Drzewo decyzyjne
działanie 2

DZIAŁANIE 1

ANALIZA SWOT

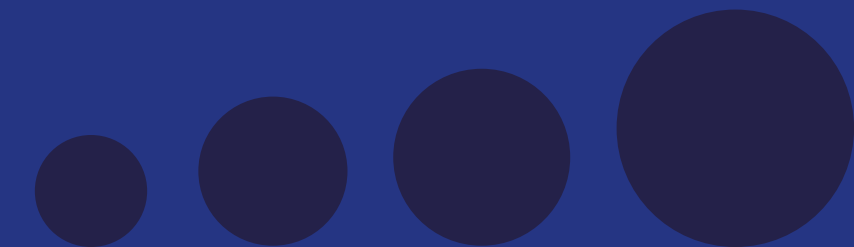
Instrukcje dotyczące indywidualnego ćwiczenia analizy SWOT w zakresie zarządzania finansami:

Proszę przez chwilę zastanowić się nad własnymi strategiami i nawykami finansowymi. Proszę zastanowić się nad poniższymi kwestiami i zapisać swoje pomysły dla każdej kategorii. Proszę być ze sobą szczerym i wziąć pod uwagę zarówno dobre, jak i trudne rzeczy.

Proszę opracować analizę SWOT.

Jakie są mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia?

- Mocne strony - Co robi Pan/Pani dobrze?
- Słabe strony - Gdzie muszą się Państwo poprawić?
- Możliwości - Jakie są Państwa cele?
- Zagrożenia - Jakie przeszkody stoją przed Państwem?

DZIAŁANIE 1

ANALIZA SWOT - PRZYDATNE WSKAZÓWKI

Mocne strony

- Proszę wskazać trzy zalety lub mocne strony obecnych strategii zarządzania pieniędzmi.
- Proszę rozważyć wszelkie rutyny lub podejścia, które pomogły Panu/Pani osiągnąć sukces finansowy.

Słabe strony

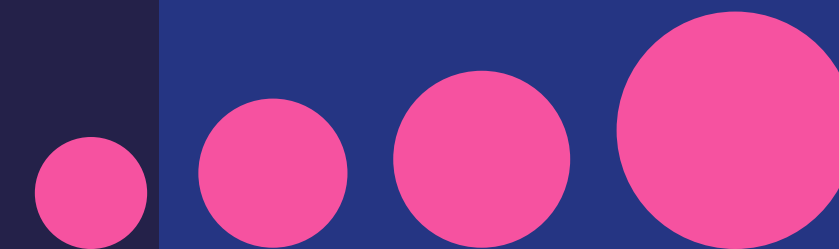
- Proszę wymienić trzy obszary, w których obecne zarządzanie finansami jest niewystarczające lub trudne.
- Proszę pomyśleć o wszelkich rutynowych działaniach, które mogłyby zagrozić Państwa bezpieczeństwu finansowemu.

Możliwości

- Proszę przeanalizować trzy obszary, w których można usprawnić zarządzanie finansami.
- Proszę rozważyć zasoby lub wpływy zewnętrzne, które można wykorzystać do poprawy swojej sytuacji finansowej.

Zagrożenia

- Proszę wymienić trzy możliwe ryzyka lub zagrożenia związane z zarządzaniem pieniędzmi.
- Proszę przeanalizować zewnętrzne wpływy lub przeszkody, które mogłyby wpłynąć na Państwa zdolność do utrzymania bezpieczeństwa finansowego.

DZIAŁANIE 2 - DRZEWO DECYZYJNE

- 20 MINUT

Wybór zadania weekendowego

Okoliczności

Proszę wziąć pod uwagę, że chce Pan/Pani wybrać idealną dla siebie aktywność weekendową w oparciu o różne czynniki. Aby pomóc Państwu w dokonaniu tego wyboru, skonstruujemy drzewo decyzyjne.

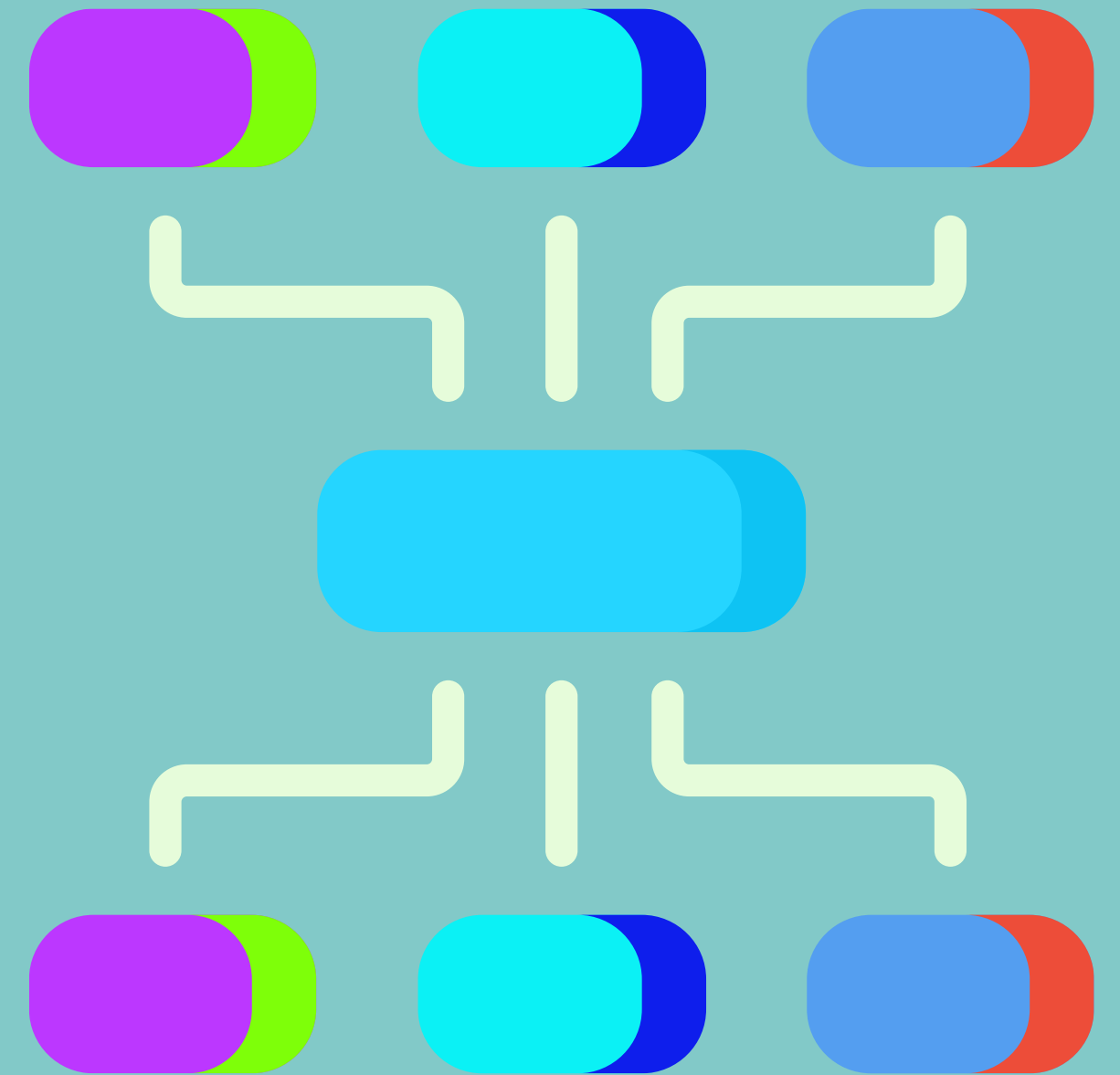
Czynniki:

Pogoda: słonecznie, pochmurno, deszczowo

Nastrój: dynamiczny, zrelaksowany, spontaniczny

Firma: indywidualnie, z krewnymi lub współpracownikami

Potencjalne zadania: Uprawianie sportów na świeżym powietrzu; maraton filmowy; czytanie książki; wizyta w muzeum, przygotowywanie posiłków lub gotowanie

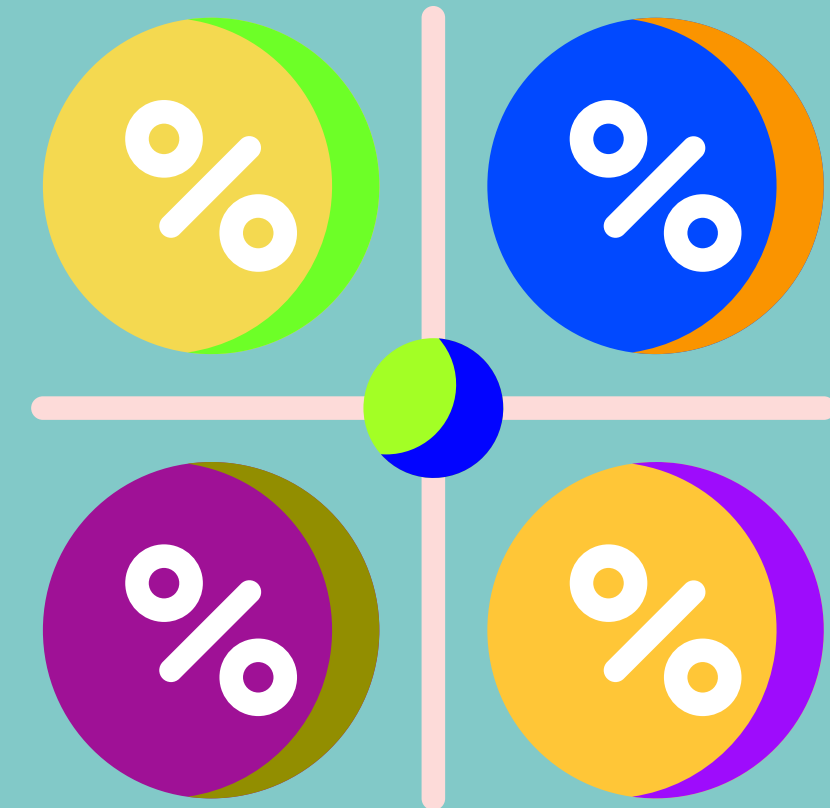

Wytyczne:

- Proszę narysować **węzeł główny** i napisać "**Decyzja o aktywności weekendowej**".
- Najpierw proszę utworzyć węzeł decyzyjny dla czynnika "Pogoda". Proszę utworzyć gałęzie dla warunków "Słonecznie", "Pochmurno" i "Deszczowo".
- Proszę utworzyć węzeł decyzyjny dla drugiego czynnika, "Nastrój", dla każdego warunków pogodowych. Proszę utworzyć gałęzie dla "Przygodowy", "Zrelaksowany" i "Energiczny".
- Dla trzeciego czynnika, "Towarzystwo", proszę utworzyć węzeł decyzyjny dla każdej kombinacji pogody i nastroju. Proszę utworzyć gałęzie dla kategorii "Z przyjaciółmi", "Samotnie" i "Z rodziną".
- Proszę zanotować sugerowaną aktywność w zależności od preferencji w każdym węźle liścia (pogoda, nastrój i towarzystwo).
- W oparciu o wybór pogody, nastroju i towarzystwa, drzewo decyzyjne powinno skierować Państwa w stronę konkretnej aktywności.

Pytania refleksyjne:

- Jaka jest zalecana aktywność na słoneczny, energiczny, samotny weekend?
- W jaki sposób drzewo decyzyjne kieruje Pana/Pani wyborami w oparciu o różne czynniki?
- Jakie są zalety korzystania z drzewa decyzyjnego w tym scenariuszu?

WNIOSKI I PODSUMOWANIE (10 MINUT)

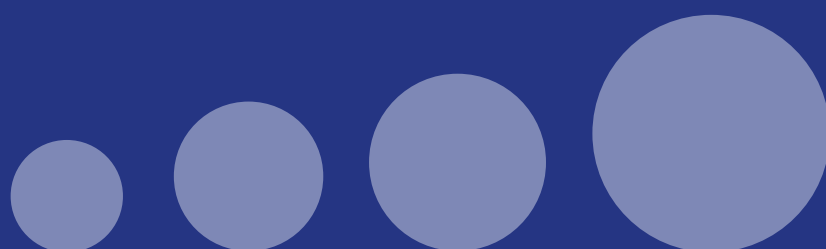

Jak się Pan czuł podczas tego szkolenia?
Czego nauczył(a) się Pan(i) o rozwiązywaniu
problemów?
Czego dowiedział się Pan o sobie?
Co można poprawić lub zmienić?

GDZIE ZNALEŹĆ TEORIĘ? PRZYDATNE LINKI

- <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/creativity-skills>
- <https://hbr.org/2021/06/train-your-brain-to-be-more-creative>
- <https://positivepsychology.com/creativity/>
- <https://www.cambridge.org/elt/blog/2021/12/09/three-lessons-creative-thinking/> <https://www.cambridge.org/elt/blog/2021/02/25/cambridge-life-competencies-creative-thinking/>
- <https://asana.com/pl/resources/decision-tree-analysis>

ODNIESIENIA

Dofinansowane przez
Unię Europejską

27/27

- Polya, G. (1973). "Jak to rozwiązać: A New Aspect of Mathematical Method". Princeton University Press.
- Dweck, C. S. (2006). "Mindset: The New Psychology of Success". Random House.
- Osborn, A. F. (1953). "Wyobraźnia stosowana: Zasady i procedury twórczego rozwiązywania problemów". Scribner.
- Covey, S. R. (1989). "7 nawyków skutecznego działania: Potężne lekcje zmiany osobistej". Free Press.
- Kahneman, D. (2011). "Thinking, Fast and Slow." Farrar, Straus and Giroux.
- De Bono, E. (1999). "Sześć myślących kapeluszy". Back Bay Books.
- Heath, C., & Heath, D. (2010). "Switch: How to Change Things When Change Is Hard." Crown Business.
- Simon, H. A. (1979). "Racjonalne podejmowanie decyzji w organizacjach biznesowych". American Economic Review.
- Gino, F. (2013). "Sidetracked: Why Our Decisions Get Derailed, and How We Can Stick to the Plan." Harvard Business Review Press.
- Christensen, C. M. (1997). "Dylemat innowatora: kiedy nowe technologie powodują upadek wielkich firm". Harvard Business Review Press.

SOFT SKILLS FOR YOUTH EMPLOYMENT

2022-1-TR01-KA220-YOU-000087078

Finansowane przez Unię Europejską. Poglądy i opinie wyrażone w niniejszym dokumencie są jednak wyłącznie poglądami i opiniami autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Ani Unia Europejska, ani EACEA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

